

ΛΑΤΑ
ΣΩΝ

πρόδοσιν
καία δια
ν εξοπλι-
μεσούλε-
λλών κα-
νών, θα-
πρεσίαν
ε εις τους
ε, ο Ρου-
κήν επι-
γους των
Ναυτικών.
υπεται
αλεί τους
ταχύνουν
Ο ήλικού
λινισμιν
τιών, εν
έως του

ογία

Ημ. Γερ-
ακτοριών
η και με-
του καί, ε-
ι, ότι μετ-
αφών εις
ε, αόδαν.
Σοβιετι-
κοί σφαι-
μεταξύ των
επικίς "Ε-
ν, μολ, η-
κα, σφαι-
κός στα-
οιανών να-
ας υπό τ-
Ε, εις ολας
ε, εις το κ-
φικαι τα-
ανιών αυ-
το κοιν-
ραίας, ε-
ε, περί του
ιν, υπό τ-
ν "Ην, έ-
ν, ιδιαιτέρως
α, περι-
α, Ρωσία
αυθεν, ε-
το διέλεν
εργασίαν
00 άντι-
ε, έτος, ε-
Πολιτι-
100 ποδία.

ΡΙΑΣ
ΜΟΥ

ατά ξηράν
α. Εις την
άρασις
υλτον και
εργα, πρόσ-
ο, ια, "Από αλ-
υκής όρνι-
οπαρσκει-
πλομένη εν
εγο, ερμι-
ν την πνευ-
κων άεω-
μέταν των
ε, προσβί-
ισχύν ένα-
ιν, εν ό-
ε, εις, κατα-
πολική άε-
ιν, τοίς ε-
ετοιμάζεται
έν έντονω
μέγας και

έφαν), —
μετασχη-
άρθρον εις
ε, Ιερώνες
"Η έφημ-
ροπορία, ο-
του 1925
του ήτου,
κοπών τα
ε Ιταλικής
ηης, μέγα-
του Γκαλ-
της δεκα-
ε, άα πορε-
της την άε-
δου, κα-
ώματα των
κατά την
"Η έφημ-
υ την άε-
οις κατά
αός μίαν, α-
χρμικά άε-

ΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Η ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

ΥΠΟ ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ (ΒΕΕΣ)

(Της 'Ακαδημίας 'Αθηνών)

Η αυτοβιογραφία ως φιλολογικόν είδος έχει μακράν ιστορίαν, ή οποία υπό πολλών ταυτίζεται προς αυτήν ταύτην την ιστορίαν του ανθρώπινου πνεύματος. Ήδη ώρισμένοι στίχοι των Όμηρικων έπών, πολλοί πελόγοι και ποιηταί, αίσθησις και νεώτερον ποιητών και πεζογράφων, έπιγραφαι, μάλιστα κτισμάτων, έπιγράμματα, άκροστιχίδες, σημειώματα διολιγράφων, τά οποία εύρίσκονται συνήθως εις τήν τάξιν των καθηκόντων, είνε μνημεία αὐτοβιογραφικά. Τά εἰσαγωγικά του Βιζυηίου, αὐ εἰσαγωγικά του Όρατίου και τά ποιήματα του Όδιδίου, περιέχουσιν αὐτοβιογραφικούς στίχους. Τό ποίημα Γρηγορίου του Ναζιανζηνού "Περί τόν έαυτόν βίον", γραφέν περί τόν έτος 382 και αὐ περί τόν έτος 400 γραφείσσι αὐ "Confessiones" ("Εξομολογήσεις") του Αλγουστίνου είνε τά εἰσροτέρω αὐτοβιογραφικά κείμενα της χριστιανικής λογοτεχνίας. Έχουμεν δε πλήθος μεσαιωνικών βίων αγίων και κτητορικών τυπικών, όπου απαντήσιν αὐτοβιογραφικά στοιχεία. Τίς νεώτερος βιβλίου αὐτοβιογραφικής φιλολογίας τά εἰσαγωγικά είνε αὐ "Confessiones" ("Εξομολογήσεις") του Ρουσσώ και τό "Aus meinem Leben" ("Εξ της ζωής μου") του Κάιτερ. "Αἰς προσοχή είνε και ή σχετική νεοελληνική παραγωγή, έξ ής λίαν διαβεβαιώνη είνε ή αὐτοβιογραφία του Κοραή, ή οποία άνευ βέβαι μεταφύ των καταλογογραφιών, οὐδέν άνδός και έμπόδην δια πρώτην φοράν τώ 1833 εν Παρίσις υπό τόν τίτλον: «Βίος 'Αδωναντίου Κοραή συγγραφέας παρά του ίδιου». "Αλλοι νεοελληνικά αὐτοβιογραφικά, έδωκεν εν τμήμα νεώτεροι και ένταῦθα, είνε ή του διδασκάλου του Γένους Κωνσταντίνου Κούμα, του Λαρισαίου, και ή του Δημητρίου Βικέλα, ή οποία έξεδόθη τό πρώτον τώ 1908 υπό τόν τίτλον: «Η ζωή μου».

Έν τή ιστορία του αὐτοβιογραφικού είδους ιδιαίτερον κεφάλαιον άποτελοῦσιν αὐ λεγόμενα διδασκτορικαί αὐτοβιογραφίαι. "Από αλάνων επικρατεῖ τό παιδαγωγικόν βίβιον, κατά τό όποιον ή ένεισισμός διδασκλή του ύποψηίου διδασκτορος συνυδελεεται και υπό της αὐτοβιογραφίας του ύποψηίου. Κατά τάς τελευταίας δεκαετηρίδας αὐ αὐτοβιογραφία της κατηγορίας ταύτης είνε συνήθως σύντομοι, περιοριζόμενοι κυρίως εις άρισμένα σημεία του σχολικού βίου του ύποψηίου. Άλλος όμως είνε τό πρόγινος εις παλαιότερους χρόνους αὐ αὐτοβιογραφία των ένεισισμών διδασκτορικών διατριβών συνετάσσοντο έπί τό λεπτομερέτερον και μετ' αὐτοπροσώπως, ώστε είνε πολλές καί ιστορικά πηγαί αξιολογώμεναι. Πάντως, άπαραίτητα πράγματα εις τήν αὐτοβιογραφίαν ύποψηίου διδασκτορος είνε ή άναγραφή των καθηκόντων, εις άν τά μαθήματα ή τά φροντιστήρια αὐτος έφάρτησε και ή έκφρασις εὐγνωμοσύνης προς αὐτούς, εις παλαιότερους χρόνους ή εὐγνωμοσύνη αὐτή διαφαιλόταν υπό του ύποψηίου διδασκτορος πολλάκις κατά πρόσον ρητορικών και ποιητικών. Έν Γερμανία κατά τους τελευταίους χρόνους αὐ διδασκτορικά αὐτοβιογραφία έλαβον τυπικωτέραν μορφήν, ώστε ο διδασκόμενος αὐτάς σχεδόν μόνον ως προς τά άνάγκαι, προσέδινεν και τόπων και ως προς τους άριθμούς παρατηρεῖ παραλλαγάς, ως προς τά λοιπά τά αὐτοβιογραφικά κείμενα είνε σχεδόν στερεότυπα.

Η ταπεινότης μου έχει περισυλ-

λίζει διδασκτορικά αὐτοβιογραφία πολλών Έλλήνων, οι όποιοι άνηγορεύθησαν διδασκτορες υπό πανεπιστημίων της δυτικής και κεντρικής Ευρώπης (μάλιστα κατά τήν περίοδον 1700—1890). Πρό έτών ανέκτησα και άνείκον εν τή πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη της Γοττιγγης και τήν διδασκτορικήν διατριβήν του Γεωργίου Βιζυηνού άντίτυπον της αὐτής διατριβής κατέχει και ή Κοιτική Βιβλιοθήκη του Βερολίνου (υπό έπίσημα ΑΗ 8646, 1881 Α. G.). Επεκράτει σύγχροια ως προς τό περιεχόμενον της έργασίας, επί τή βάσει της όποιας ο άπαραγκώριτος λογοτέχνης και φιλόσοφος έλαβε τόν στέφανον του διδασκτορος παρά του περιόχμου πανεπιστημίου της Γοττιγγης. Γερμανικόν περιόχμον άνέγραψε τώ 1895, ότι ο Βιζυηνός άνηγορεύθη διδασκτορ διά προσημασίας: «Η φιλοσοφία του καλού παρά Πλάτωνα». Ο Βιζυηνός πράγματι έξέδωκεν εν 'Αθήναις τώ 1884 αὐτοτέλες βιβλίον υπό τόν προσημασθέντα τίτλον, αλλά τούτο άν άποσπάζη τήν διδασκτορικήν διατριβήν αὐτοῦ (προβλ. και Γ. Βαλέαν, «Θρακικά», τόμ. Η' 1936, σελ. 215) Κατά τό αντίτυπον, τό όποιον ένάποκειται εν τή Κοιτική Βιβλιοθήκη του Βερολίνου, ή σχετική διατριβή ητλοδορεῖται: «Τό παιδικόν παίγνιον άναφορικάς προς τήν ψυχολογίαν και τήν παιδαγωγικήν. Ένισχυμός διατριβή προς άπόκτησιν του βιβλίου του διδασκτορος της φιλοσοφίας υπό F. M. Βιζυηνού, άνευ έτους και τόπου άλλα άντίτυπα προσέθεται: Λειψία, έκδοτικός οίκος Ερρίκου Matthes, 1881). Άποτέλεται ή διατριβή (ή όποια έξετυπώθη εν Graetenhainischen παρά C. H. Schulze), έξ 78 ήριθμημένων σελίδων, ών προηγούνται τέσσαρες άναοιβητοι και έπονται δύο έπίσης άναοιβητοι σελίδες. Η τρίτη προς τήν άρχήν του βιβλίου άναοιβητος σελίς περιέχει άοίερωσιν αὐτοῦ εις τόν έθνικόν ευρωτέτην Γεώργιον Ζαορίον, ο όποίος άπό τώ 1873 ύπάρχε γενναίόδωρος προστάτης του Βιζυηνού και άποδοκιματικός χορηγός διά τάς σπουδές αὐτοῦ εν 'Ελλάδι και Ευρώπη. Εις τόν αὐτόν Γεώργιον Ζαορίον, τόν άποϊόν ένγνωστον και τά άρκαδικά δούα, όότι επί Καποδιστριαύ δι-ετέλεσε γραμματικές της διοικήσεως Καρυαίνης, είνε άοίερωμένα και δύο άλλα έργα του Βιζυηνού: ο «Κόδρος», τό έπικόν ποίημα, τό όποιον έδοκιμάθη κατά τόν Βουρτανεϊόν ποιητικόν διαγωνισμόν του 1874 και έτυπώθη κατά τό αὐτό έτος ένταῦθα, και αὐ "Απθίδες αῖσαι, συλλογή ποιημάτων» (Λομβινόν, τόσις έκδόσεις, 1883)4). Επὶ της προταλαιπάτης άναοιβητος σελίδος της άκείσσιον διατριβής άναγινώσκουμεν τήν αὐτοβιογραφίαν του Βιζυηνού: «Ο συγγραφέας τούτου (του βιβλίου) εἰχε γεννηθῇ εν Βίζυ, πόλιν της Ανατολικής Θράκης. Εφάρτησεν αὐτοῦ εις τό δημοτικόν σχολείον μετά πολλών διακοπών. Ήμεινεν έπειτα εν Κωνσταντινουπόλει δύο έτη εις μίαν ένοριακήν σχολήν και μετά μακράν εν τώ μεταξύ διακοπήν έλαβεν άπολυτήριον εκ της άνωτέρρας σχολής της Λευκωσίας της Κύπρου. Εις τήν Κωνσταντινουπόλιν έπιστρέψας έσπούδασεν έπί έν έτος εις τήν Θεολογικήν Σχολήν της Χάκης. Έπειτα κατέταχθη εις τό έν 'Αθήναις Γυμνάσιον της Πλάκας, εκ του όποίου άποφοίτησεν εν έτει 1874. Μετά φοίτησιν ένός έτους εις τό Πανεπιστήμιον (τών 'Αθηνών) ήλθεν αὐτός (=ο Βιζυηνός), εις Γερμανίαν.

(Συνέχεια εις τήν 2αν σελίδα)

Η ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β ΖΥΗΝΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)

αν, ὅπου ἐσπούδασεν ἀνὰ τρία ἐξάμηνα ἐν Γοττίγγη, Λειψία καὶ Βερολίνῳ, ὅθεν ἐπανῆλθεν εἰς Γοττίγγην καὶ ἐφοίτησεν ἐν ἔτος ἀκόμη εἰς τὸν Γεώργιον Αὐγουσταίον (Πανεπιστήμιον), ὅπου ἀρχομένου τοῦ 1881 ὑπέστη τὰς διδακτορικὰς αὐτοῦ ἐξετάσεις.

Πολὺ ἰσχνὴ εἶνε ἡ αὐτοβιογραφία τοῦ λογοτέχνου καὶ φιλοσόφου. Παρὰ τὰ εἰωθότα οὔτε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς του οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν γονέων του, ἀλλ' οὔτε τοὺς κατ' ἐξοχὴν πανεπιστημιακοὺς διδασκάλους του ἀναφέρει ὁ Βιζυηνός. Γνωρίζομεν ὅμως, ὅτι οὗτος ἐγεννήθη τῇ 8 Μαρτίου 1849 (κατὰ τὰς οἰκογενειακὰς σημειώσεις τοῦ πατρὸς Βιζυηνού, αἱ ὁποῖαι εἶνε κατατεθειμέναι εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ «Θρακικοῦ Κέντρου» Ἀθηνῶν). Παρ' ὅλην τὴν ἰσχνότητά της ἡ αὐτοβιογραφία τοῦ Βιζυηνού εἶνε διδακτικὴ, ἰδίως διὰ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ. Οὕτω ἐξ αὐτῆς διαπιστοῦται, ὅτι ὁ λογοτέχνης καὶ φιλόσοφος ἐφοίτησε τρία ἐξάμηνα καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου, τοῦθ' ὅπερ οἱ βιογράφοι αὐτοῦ δὲν ἀνέγραψαν. Ὑπολογίζω, ὅτι ὁ Βιζυηνός ἐσπούδασεν ἐν Βερολίνῳ κατὰ τὰ ἔτη 1878)9 καὶ 1879)80. Εἰς τὸ διήγημα «Αἱ συνέπειαι τῆς παλαιᾶς ἱστορίας», τὸ ὅποιον ἐκτυλίσσεται ἐκτὸς ἑλληνικοῦ περιβάλλοντος, συμπεριέλαβεν ὁ Βιζυηνός καὶ ἐπεισόδια σχετιζόμενα πρὸς τὴν ζωὴν του ἐν Γοττίγγῃ, ἀναφέρων καὶ τὸν κατ' ἐξοχὴν ἐκεῖ καθηγητὴν του, τὸν Ἑρμάνον Lotze (1817—1881), τὸν ἰδρυτὴν τῆς μηχανικοτέλεολογικῆς φιλοσοφίας. Ἐν Γοττίγγῃ ὑπῆρξεν ὁ Βιζυηνός οἰκοδιδάσκαλος τῶν τέκνων τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Γιασματζῆ, τοῦ μετὰ ταῦτα μεγάλου καπνοβιομηχάνου καὶ ἐπιτίμου προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν Δρέσδῃ.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ